

Slaapplaatstelling

*Veel vogelsoorten overnachten op gemeenschappelijke slaapplaatsen. Daar concentreren zich vogels uit een straal van soms tientallen kilometers. Vanaf de winter 2009/10 worden landelijke slaapplaatstellingen georganiseerd van geselecteerde soorten. De tellingen richten zich vooral op Natura 2000-gebieden met een beschermde slaapplaatsfunctie, maar worden daarbuiten nadrukkelijk gestimuleerd. Daarnaast zijn er elk jaar landelijke simultaantellingen van wisselende soorten. **Doel:** Aantallen en verspreiding vastleggen van op gemeenschappelijke slaapplaatsen overnachtende vogels. Het Meetnet Slaapplaatsen maakt deel uit van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM).*

Nieuwsbrief maart 2018

Scholekster, Kemphaan en Grutto 17 maart (10-25 maart)

Beste slaapplaatsteller,

Allereerst, hartelijk dank aan alle tellers die de kou hebben getrotseerd om in de afgelopen weken Aalscholver en Grote/Kleine Zilverreiger op slaapplaatsen te tellen. Het zal nog interessant worden om te kijken hoe de uiteindelijke aantallen op de slaapplaatsen hebben gereageerd op de matige vorst. Wat opvalt bij de Aalscholver zijn de grote aantallen (max. 1970) die geteld zijn in Natuurpark Lelystad in 2018, hulde aan de waarnemers die daar ter plaatse waren! In Noord en Oost-Nederland lijkt het aantal Grote Zilverreigers vooralsnog wat lager te liggen dan in 2017, zo zijn twee slaapplaatsen in Midden- en Oost-Drenthe verlaten, en liggen de aantallen in Noordwest-Friesland beduidend lager dan voorgaande jaren.

Scholekster, Kemphaan en Grutto

De slaapplaatsentellingen voor Scholekster, Kemphaan en Grutto staan weer voor de deur. De eerste ronde voor deze soorten valt binnen *telperiode 10 tot en met 25 maart, met voorkeursdatum op 17 maart*. De daaropvolgende ronde valt *tussen 31 maart en 15 april, met voorkeursdatum op 7 april*. Er zijn nog veel mooie telgebieden die openstaan en die in maart perfect gecombineerd kunnen worden met bijv. tellingen voor het meetnet watervogels. Voor de drie soorten staan er nog veel belangrijke telgebieden open aan de Friese en Groningse Waddenzeekust, en de Zeeuwse en Zuid-Hollandse Delta. Tellingen van elders zijn natuurlijk ook altijd welkom en mocht u zelf een mooie slaapplaats vinden die nog niet in het systeem van Sovon staat, dan kan deze gewoon toegevoegd worden! Ben je actief in deze gebieden of ken je een (voormalige) slaapplaats die niet wordt geteld meld je dan aan en kijk op de Vacante gebieden pagina <http://portal.sovon.nl/portal/vacant/deel/2> of informeer bij de coördinator of een slaapplaats ook geteld wordt. Elke hoofdteller kan ook andere tellers rechten geven om voor die slaapplaats data door te geven.

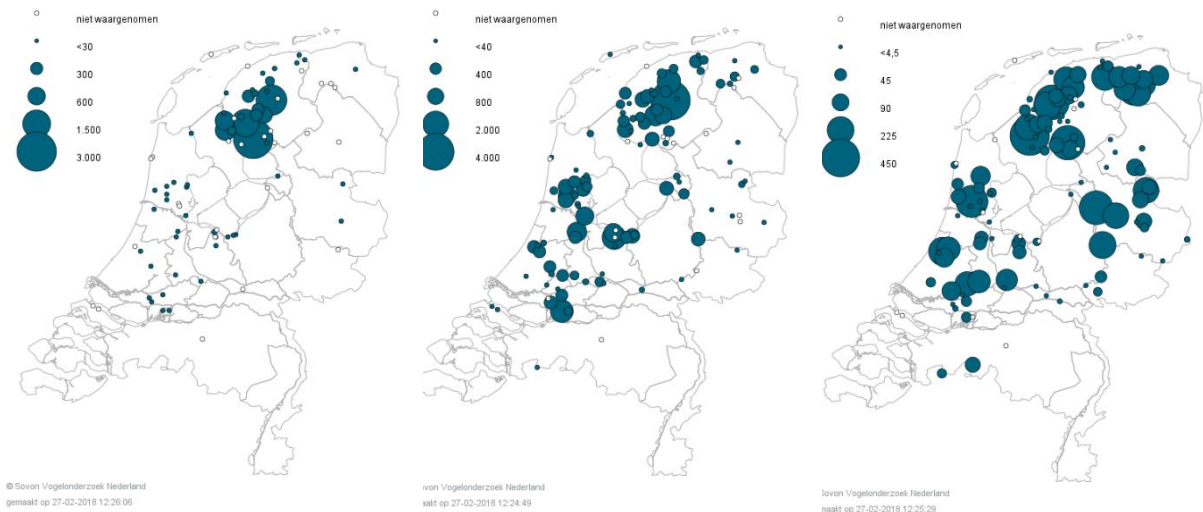

Fig 1. Maxima op slaapplekken 2017 van Kemphaan (l), Grutto (m) en Scholekster (r).

In 2017 waren grote slaapplekken van Scholekster veelal te vinden in het IJsselmeer- en Waddengebied, en dan vooral in Friesland. Zo werden aantallen van groter dan 200 geteld in het Tjeukemeergebied, Skrok, de Workumerwaard en het topaantal van 450 in de Bocht van Molkwerum. Het gemiddelde aantal individuen per slaapplek (inclusief nulwaarnemingen) was 44.

Voor Kemphaan lag het zwaartepunt ook in Friesland, met aantallen groter dan 500 per slaapplek in de Bocht van Molkwerum, de Workumerwaard en de Alde Feanen. Op de laatste plek werd een maximum van ongeveer 1800 vogels geteld. In de Grutte Brekken in Zuid-West Friesland werden zelfs minimaal 3000 vogels geteld! Het gemiddeld aantal Kemphanen per slaapplek (inclusief plekken waar de soort afwezig was) was 58.

Grutto tenslotte had ook veel grote slaapplekken in Noord-Nederland, onder meer in de Grote Wielen (FR, 1500) en een recordaantal voor 2017 in de Alde Feanen (FR, 4300!). Naast het Hoge Noorden sliepen ook in de Polder Hardenbroek in de Biesbosch veel Grutto's, zo'n 1400. Het gemiddelde aantal Grutto's per slaapplek lag op 134, wat bijna naadloos past bij het gemiddelde plaatje voor alle jaren, 134.

Foto: Johan Poffers, 6 maart 2016

Nullen doorgeven

De drie soorten slapen dikwijls op dezelfde slaapplek en hoewel ze vaak in gescheiden groepen slapen, kan vaak toch een goede schatting van het aantal van een tweede of derde soort worden gemaakt. Ook nullen tellen mee want dan weten we dat de soort en het gebied is geteld maar op dat moment geen slapende vogels aanwezig waren. Dus tel je een gebied voor Scholekster

en je ziet geen Kempphaan, dan is een nultelling voor Kempphaan eigenlijk net zo waardevol als het precies getelde aantal Scholeksters!

Nieuw! Tellen Slaapplaatsen Kleine Zilverreiger

Voor veel tellers van Grote Zilverreiger en Aalscholver in Zeeland en de Waddenregio was het al gemeengoed om Kleine Zilverreigers in de telling mee te nemen. We hebben nu deze soort als aparte telsoort opgenomen, o.a. om een beter beeld te krijgen van de aantallen op bekende slaapplaatsen (die mogelijk lokaal in aantal afnemen door concurrentie van de Grote Zilverreiger), maar ook om eventueel nieuwe slaapplaatsen te vinden. Mocht u al jaren Kleine Zilverreigers tellen, dan kunt u de soort binnenkort ook als vaste telsoort toevoegen binnen uw gebiedsoverzicht. Hier geldt wederom, ook nultellingen zijn zeer waardevol! U kunt ook nieuwe slaapplaatsen aanmelden voor de soort! Kansrijke locaties liggen natuurlijk vooral in Zeeland en op de Waddeneilanden, maar ook bijvoorbeeld in het zuidwesten van Noord-Brabant en in Zuid-Holland redt deze warmte-minnende soort door klimaatverandering zich wellicht prima.

-Paul van Els

Nieuwe slaapplaatsencoördinator

Vanaf 1 maart 2018 is er een nieuwe Coördinator Slaapplaatsen bij Sovon. Paul van Els zal Jan Schoppers als nieuw aanspreekpunt opvolgen voor alles wat te maken heeft met slaapplaatsen. Mocht u dus vragen hebben of u aan willen melden als teller, dan kunt u hem bereiken op 06-2328759 of 024-7410421, of e-mailen op paul.vanels@sovon.nl. Voor Groningen, Friesland en Drenthe kunt u uw vragen kwijt bij Sjouke Scholten (06-52373632 sjouke.scholten@sovon.nl) of Paul. Heel veel telplezier gewenst!

